

IN MEMORIAM

DR. PHILOL. H. C. HARRO FON HIRŠHEITS

(14.04.1925.–30.05.2017.)

Šī gada 30. maijā 92 gadu vecumā Vācijā miris pazīstamais grāmatizdevējs un kultūras darbinieks Latvijas Zinātņu akadēmijas goda doktors Harro fon Hiršheits (*Harro von Hirschheydt*). Viņš dzimis Rīgā 1925. gada 14. aprīlī luterāņu mācītāja Valtera fon Hiršheita ģimenē. 1931. gadā, tēvam sākot kalpot par mācītāju Aizputes vācu draudzē, ģimene pārceļas dzīvot šajā Kurzemes mazpilsētā. Tur Harro fon Hiršheits uzsāk savas skolas gaitas, turpinot tās Kuldīgas ģimnāzijā. 1939. gadā pēc Molotova–Ribentropa pakta noslēgšanas, sākoties Baltijas vāciešu repatriācijai, Hiršheitu ģimene izceļo uz Vācijas okupēto Polijas teritoriju Rietumprūsijā. Šeit Gnēzenes ģimnāzijā jaunais Harro turpina mācības līdz 1943. gadam. Sasniegušu 18 gadu vecumu, Harro mobilizē armijā. Kara beigās 1945. gadā viņš nokļūst amerikāņu gūstā un pēc gūstekņu noņemšanas pavadīta gada no 1947. līdz 1949. gadam studē Goslāras Universitātē, specializējoties grāmatniecībā un grāmattirdzniecībā. 1950. gada janvārī H. fon Hiršheits Grosbīvendē Volfenbiteles apriņķī nodibina savu uzņēmumu kā grāmatu tirgotājs, antikvārs un izdevējs. 1957. gadā firma tiek pārceļta uz Hannoveri-Dorenu.

H. fon Hiršheita kultūrpolitiskā, literārā un zinātniskā darbība bija virzīta uz lasītāja iepazīstināšanu ar Baltijas kultūras mantojumu. Viņa izdevniecība ir laidusi klajā vairāk nekā 500 grāmatu par Baltijas vēsturi un literatūru, dažādas vārdnīcas un leksikonus, arī žurnālu “*Baltische Hefte*”. Īpaši atzīmējama ir H. fon Hiršheita ilggadējā lektora un savas dzimtenes popularizētāja darbība Vācijā, kas aktivizējās pagājušā gadsimta 80. gadu beigās, sākoties atmodas laikam Latvijā. Kad mūsu valsts 1991. gadā atguva neatkarību, H. fon Hiršheits tūlīt centās piepildīt senoloto sapni un atgriezties savā bērnības zemē Aizputē.

1991. gadā viņa Vācijas uzņēmumā sāk strādāt dēls Roberts, kuram tēvs 1997. gadā pilnīgi nodod firmas vadību. Atgriezies uz dzīvi Aizputē, H. fon Hiršheits 1993. gadā dibina jaunu izdevniecību SIA “*Harro von Hirschheydt*” Aizputē. Šis apgāds nodarbojas ar latviešu oriģinālliteratūras, bērnu un jaunatnes literatūras, novada vēstures literatūras un vācbaltiešu darbu tulkojumu izdošanu. Izdevniecība pastāv līdz 2011. gadam. Šajos gados Latvijas vēstures institūta grāmatu apgādam izveidojas cieša

un auglīga sadarbība ar H. fon Hiršheitu. Viņš rūpējas, lai institūta izdotās jaunās grāmatas nonāktu viņa Vācijas uzņēmuma tirdzniecības namā. Latvijas grāmatu nosaukumi parādās ikvienā viņa firmas izdotā katalogā un līdz ar to izplatās arī Vācijā.

Baltijas kultūras mantojuma popularizētāja un saglabātāja grāmatizdevēja H. fon Hiršheita pašizliedzīgais darbs Latvijā ticis augstu novērtēts. 2004. gada 17. februārī Latvijas Zinātņu akadēmijas Senāts apstiprināja Humanitāro un sociālo zinātņu nodaļas 22. janvāra sēdē viņam piešķirto goda doktora grādu.

Grāmatizdevēja un kultūras darbinieka Harro fon Hiršheita devums grāmatniecībā un Baltijas kultūras mantojuma saglabāšanā vēl ilgi tiks izmantots arī nākamo paaudžu vēsturnieku darbā. Latvijas vēstures institūta darbinieki paturēs viņu gaišā piemiņā un novēl aizgājējam mūžības ceļos vieglas smiltis Bisendorfas ciema kapsētā Vācijā.

Andris Caune, Ieva Ose